

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 89 0 Rs 071642 24 Rev
Banjaluka: 26.3.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjana Popadić, predsjednica vijeća, Senad Tica i Davorka Delić, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužioca D.L. iz M., kog zastupa advokat Z.Č., R., protiv tuženog Javno preduzeće šumarstva „Šume RS“ a.d. Sokolac, ŠG J., P., kog zastupa punomoćnik-zaposlenik Ž.Ć., radi poništenja odluke o otkazu ugovora o radu i isplate, vrijednost predmeta spora 4.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 0 Rs 071642 23 Rsž 2 od 25.12.2023. godine, na sjednici održanoj 26.3.2024. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 0 Rs 071642 23 Rsž 2 od 25.12.2023. godine preinačava tako što se žalba tuženog odbija i presuda Osnovnog suda u Sokocu broj 89 0 Rs 071642 22 Rs 2 od 29.12.2022. godine, potvrđuje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Sokocu broj 89 0 Rs 071642 22 Rs 2 od 29.12.2022. godine, usvojen je tužbeni zahtjev tužioca i kao nezakonito poništeno rješenje tuženog broj 09/0217-1055/19 (tačan broj 09/0317-1056-5/19) od 3.2.2020. godine o izricanju mjere zbog povrede radne obaveze, rješenje broj 11.13.09/0317-446-12/19 od 3.3.2020. godine kojim je tužitelju otkazan Ugovor o radu broj 11.13.01/0308-216/20 od 29.1.2020. godine i prestao mu radni odnos sa danom prijema rješenja i odluka broj 09-0316-714-3/20 od 31.3.2020. godine kojom je odbijen tužiočev zahtjev za zaštitu prava, a slijedom tog naloženo tuženom da ga vrati na rad i rasporedi na poslove koje je obavljao prije otkaza Ugovora o radu, ili na druge poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima.

Obavezan je tuženi da tužiocu isplati na ime neisplaćenih plata za period od 3.3.2020. godine do 31.3.2021. godine iznos od 10.077,53 KM, i to: za period mjeseca marta od 3.3. do 31.3.2020. godine iznos od 562,58 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.5.2020. godine do isplate, za mjesec april 2020. godine iznos od 791,53 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.6.2020. godine do isplate, za mjesec maj 2020. godine iznos od 791,53 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.7.2020. godine do isplate, za mjesec juni 2020. godine iznos od 791,53 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.8.2020. godine do isplate, za mjesec juli 2020. godine iznos od 791,53 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.9.2020. godine do isplate, za mjesec avgust 2020. godine iznos od 791,53 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.10.2020. godine do isplate, za mjesec septembar 2020. godine iznos od 791,53 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.11.2020. godine do isplate, za mjesec oktobar 2020. godine iznos od 791,53 KM sa zakonskom zateznom

kamatom počev od 1.12.2020. godine do isplate, za mjesec novembar 2020. godine iznos od 794,85 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.1.2021. godine do isplate, za mjesec decembar 2020. godine iznos od 794,85 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.2.2021. godine do isplate, za mjesec januar 2021. godine iznos od 794,85 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.3.2021. godine do isplate, za mjesec februar 2021. godine iznos od 794,85 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.4.2021. godine do isplate i za mjesec mart 2021. godine iznos od 794,85 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.5.2021. godine do isplate, da na dosuđene iznose plati poreze i doprinose nadležnim fondovima Republike Srpske, i to porez na dohodak za obračunati period plata u ukupnom iznosu 267,67 KM i doprinose za obračunati period u ukupnom iznosu od 5.113,31 KM.

Obavezan je tuženi da tužiocu na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 1.210,00 KM, sve u roku od 15 dana od dana prijema prepisa presude.

Presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 0 Rs 071642 23 Rsž 2 od 25.12.2023. godine, žalba tuženog je usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je tužbeni zahtjev tužioca u cijelosti odbijen.

Tužilac revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se ista ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužilac se u reviziji poziva na odredbu člana 237 stav 3 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), navodeći da Vrhovni sud treba prihvatiti odlučivanje po izvanrednoj reviziji jer je stav iz pobijane odluke protivan shvatanju revizionog suda kada je u pitanju zastarjelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka u radnim sporovima.

Tuženi u odgovoru predlaže da se revizija odbaci kao nedozvoljena ili da se odbije.

Vrhovni sud cijeni da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi da se dozvoli odlučivanje o izvanrednoj reviziji, cijeneći da je to od značaja za pravilnu primjenu materijalnog prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužioca o kom je odlučeno nižestepenim presudama.

U toku postupka pred prvostepenim sudom je utvrđeno:

da je tužilac od 2001. godine zaposlen kod tuženog;

da je tužilac na osnovu Ugovora o radu broj 01-3418/18 od 28.8.2018. godine, bio raspoređen na radno mjesto *čuvar šuma* u Radnoj jedinici šumarstva R.M.;

da je tužilac na osnovu Ugovora o radu broj 11.13-01/0308-216/20 od 29.1.2020. godine, raspoređen na radno mjesto *poslovođe za uzgoj i zaštitu šuma*;

da je Uprava ... (u daljem tekstu: Inspekcija), sačinila dana 10.9.2019. godine Zapisnik o izvršenoj vanrednoj inspekcijskoj kontroli broj 24.040/333-114-80-1/19;

da je u zapisniku konstatovano da je izvršen pregled odjela broj 34 u Privrednoj jedinici R.M. u čuvarskom reonu Š., gdje su pronađeni panjevi bespravno posječenih stabala (28 komada), koji nisu obilježeni žigom ŠK od strane čuvara šume D.L. (tužioca) i nisu evidentirani u obrascu ZAŠ-1 registarski broj 15/19 koji duži čuvar šume;

da je pozivom na odredbu člana 51 Zakona o inspekcijama u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“, broj 74/10, 109/12, 117/12 i 44/16), Inspekcija naložila odgovornom licu u ŠG J. P. da u roku od 3 dana pismenim putem dostavi šumarskom inspektoru podatke o svim odgovornim licima za nepravilnosti koje su utvrđene kontrolom izvršenom 10.9.2019. godine;

da je Inspekcija izdala 10.9.2019. godine Prekršajni nalog za ŠG J. P. broj 24.040/333-114-80-4/19 i prekršajni nalog za tužioca broj 24.040/333-114-80-5/19;

da je Inspekcija, pozivom na zapisnik broj 24.040/333-114-80-1/19 od 10.9.2019. godine, donijela 16.9.2019. godine rješenje broj 24.040/333-114-80-3/19 kojim je naloženo ŠG J.P. da otkloni nepravilnosti koje su utvrđene u kontroli u odjelu 34 (*panjeve bespravne sječe obilježi žigom ŠK i evidentira u obrascu ZAŠ-1*); da je navedeno rješenje zaprimljeno 17.9.2019. godine i zavedeno pod protokol tuženog broj 3601/19;

da je Radna jedinica šumarstva M. podnijela 2.12.2019. godine prijavu broj 11.13-08/0317-446/19, za pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti tužioca za težu povredu radne obaveze počinjene: u periodu od 13.8.2019. godine do 8.10.2019. godine tako što u odjelima broj 17, 18, 19, 29 i 30 nije evidentirao 909 panjeva bespravno posječenih stabala (*tačka 1*), u periodu od 17.9.2019. godine do 23.9.2019. godine tako što u odjelu broj 34 nije evidentirao 108 panjeva bespravno posječenih stabala (*tačka 2*) i u periodu od 26.9.2019. godine do 6.11.2019. godine tako što u odjelu broj 31, 32, 33 i 34 nije evidentirao 973 panja bespravno posječenih stabala (*tačka 3*);

da je tužiocu dana 3.12.2019. godine upućeno Obavještenje broj 11.13-01/0317-446-1/19 da mu se može izreći mjera za povredu radne obaveze iz člana 137 do 141 Zakona o radu („Službeni glasnik RS“, broj 1/16, 66/18, 119/21 i 112/23 – u daljem tekstu: ZR), odnosno člana 5 stav 3 tačka 10 i 11 Pravilnika o postupku i načinu utvrđivanja povrede radne obaveze ili nepoštivanja radne discipline broj N.O. 96/17 od 31.8.2017. godine (u daljem tekstu: Pravilnik);

da je tuženi uputio 26.12.2019. godine akt broj 11.13-01/0317-446-5/19 prema Upravi ...B., radi dostavljanja prekršajnog naloga izdatog tužiocu u predmetu broj 24.040/333-114-80-1/19; da je naslov aktom broj 24.004/054-1-2/20 od 17.1.2020. godine dostavio traženi Prekršajni nalog;

da je na zapisniku sa disciplinskog ročišta održanog 23.1.2020. godine konstatovano da je naknadno pribavljena dokumentacija (Zapisnik o izvršenoj vanrednoj inspekcijaskoj kontroli broj 24.040/333-114-80-1/19 od 10.9.2019. godine, rješenje broj 24.040/333-114-80-3/19 od 16.9.2019. godine, prekršajni nalozi za ŠG J.P. broj 24.040/333-114-80-3/19 i za tužioca broj 24.040/333-114-80-5/19 od 10.9.2019. godine); da je na tom ročištu izvršena dopuna obavještenja broj 11.13-01/0317-446-1/19 od 3.12.2019. godine dodavanjem činjeničnog opisa (*tačka 4*) koji glasi:

„Tokom inspekcijske kontrole od strane šumarske inspekcije izvršene dana 10.9.2019. godine utvrđeno je da čuvar šuma D.L. na čuvarskom reonu Š. P.J.R.-M., ne vrši obavezu čuvara šuma koje propisuje Zakon o šumama. U odjelu 34 koji pripada reonu Š., djelimičnim pregledom odjela, pronađeni su panjevi od bespravno posječenih stabala četinarara, vrsta drveta jela, smrča i b. bor. U kontroli inspektor je pronašao 28 panjeva od bespravno posječenih stabala četinarara, panjevi nisu obilježeni ŠK žigom od strane čuvara i nisu evidentirani u propisanu evidenciju ZAŠ-1. Ukupna neto masa utvrđena inspekcijskim pregledom iznosi 26,47 m³ i približne vrijednosti 6.500,00 KM, što uvećava ukupnu štetu za navedeni iznos u Obavještenju“.

da je ročište od 23.1.2020. godine odloženo za 3.2.2020. godine kako bi se tužilac mogao očitovati na okolnosti povrede radne obaveze iz tačke 4 i novodostavljenu dokumentaciju;

da je rješenjem tuženog broj 09/0317-1056-5/19 od 3.2.2020. godine tužiocu izrečena mjera zbog povrede radne obaveze, tako što je oslobođen odgovornosti za počinjenje teže povrede radne obaveze iz tački 1, 2 i 3, dok mu je za povredu radne obaveze iz tačke 4 izrečena mjera prestanka radnog odnosa zbog povrede iz člana 5 stav 1 i 3 tačka 10 i 11 Pravilnika;

da je rješenjem tuženog broj 11.13-09/0317-446-12/19 od 3.3.2020. godine, tužiocu otkazan Ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj 11.13-01/0308-216/20 od 29.1.2020. godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240 stav 2 ZPP, primjenom odredbe člana 184 u vezi sa odredbama člana 189 (*permutacija treba član 179*) stav 1 tačka 1 i stav 2 i 3 ZR, prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev.

Sud cijeni da nije ispoštovana procedura blagovremenog obavješćavanja tužioca kao radnika tuženog o pokretanju disciplinskog postupka i da postupak, u odnosu na povredu radne obaveze za koju je tužiocu izrečena mjera prestanka radnog odnosa iz tačke 4, nije blagovremeno pokrenut.

Ocjena je suda da je tuženi najkasnije sa 17.9.2019. godine, kada mu je dostavljeno rješenje broj 24.040/333-114-80-3/19 od 16.9.2019. godine, imao saznanje da je tužilac počinio povredu radne obaveze iz tačke 4.

Neosnovanim cijeni prigovor tuženog da je postupak blagovremeno pokrenut za povredu radne obaveze iz tačke 4, jer od momenta počinjene povrede do pokretanja postupka nije protekao objektivni rok od 6 mjeseci.

Sud je stava da je objektivni rok primjenljiv samo pod uslovom da nisu utvrđene činjenice za primjenu subjektivnog roka.

Visinu novčanog potraživanja sud je utvrdio prihvatanjem nalaza vještaka ekonomske struke N.T.

Na ročištu za glavnu raspravu održanom 18.5.2021. godine tuženi je iskazao da nema pitanja niti primjedbi na nalaz vještaka, a na raspravi održanoj 24.8.2022. godine stranke su se saglasile da se vještak ponovno ne saslušava već da se pročita njegov nalaz.

Drugostepeni sud cijeni da je žalba tuženog osnovana, iz kog razloga preinačava prvostepenu presudu i tužbeni zahtjev u cijelosti odbija.

Stav je suda da prvostepeni sud „gubi iz vida“ da je tuženi, nakon što je primio dopis Uprave... B. od 17.1.2020. godine, dopunio disciplinski postupak na ročištu održanom 23.1.2020. godine za *tačku 4* i da je to ročište odloženo za 2.3.2020. godine kako bi se tužiocu omogućilo u „dodatnom roku“ da se očituje na nove dokaze.

Stoga i zaključuje da se „ne može govoriti o neblagovremenosti pokretanja disciplinskog postupka“.

Drugostepena odluka je donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava na što revizija tužioca osnovano ukazuje.

Kada se tužbom traži poništenje odluke o otkazu ugovora o radu, sud odlučuje o tome da li je odluka u skladu sa zakonom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu. U sporu o zakonitosti sud nema punu jurisdikciju jer ne odlučuje o samim pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih na koje se odluka odnosi, već odluku ocjenjuje sa stanovišta materijalnog i procesnog prava.

Odredbom člana 184 stav 1 ZR je propisano da poslodavac može radniku dati otkaz ugovora o radu iz osnova propisanog odredbom člana 179 stav 1 tačka 1 i stav 2 i 3 ZR, u roku od 3 mjeseca od dana saznanja za činjenice koje su osnov za davanje otkaza, odnosno u roku od 6 mjeseci od dana nastupanja činjenica koje su osnov za davanje otkaza.

Odredba člana 53 stav 1 Pravilnika propisuje: „*Postupak za utvrđivanje odgovornosti radnika zastarjeva u roku od 3 mjeseca od dana saznanja za činjenice koje su osnov za pokretanje postupka, odnosno u roku od 6 mjeseci od dana nastupanja istih*“.

Odredbom člana 54 stav 2 Pravilnika je propisano da se zastarjelost prekida svakom radnjom preduzetom od strane organa za vođenje postupka u cilju utvrđivanja odgovornosti radnika, u kom slučaju zastarjevanje počinje teći iznova (stav 3).

Na zastarjelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka sud pazi po službenoj dužnosti. Kod disciplinske zastarjelosti gubi se pravo, pa pravno prestaje svaka mogućnost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka (ipso iure).

Revizija osnovano ukazuje da je došlo do zastare pokretanja i vođenja disciplinskog postupka protiv tužioca za povredu radne obaveze iz *tačke 4*, jer je protekao subjektivni rok od 3 mjeseca od dana saznanja za činjenice koje su osnov za pokretanje postupka.

Disciplinski postupak protiv tužioca za povrede radne obaveze iz *tački 1, 2 i 3* pokrenut je blagovremeno u subjektivnom roku od 3 mjeseca od saznanja za počinjene povrede, a prije isteka objektivnog roka od 6 mjeseci. Naime, tužilac je povrede radne obaveze iz *tački 1, 2 i 3* počinio 8.10.2019. godine, 17.9.2019. godine i 26.9.2019. godine, dok je prijava podnesena 2.12.2019. godine.

U vezi sa povredama iz *tački 1, 2 i 3* tužilac je oslobođen odgovornosti.

Povredu iz *tačke 4* tužilac je počinio tačno neutvrđenog dana, s tim da je počinjenje povrede konstatovano 10.9.2019. godine inspekcijskom kontrolom.

Tuženi je saznanje za povredu radne obaveze od strane tužioca iz *tačke 4* imao danom dostavljanja Zapisnika o izvršenoj vanrednoj inspekcijskoj kontroli broj 24.040/333-114-80-1/19 od 10.9.2019. godine i Prekršajnog naloga za ŠG J.P. broj 24.040/333-114-80-4/19 od 10.9.2019. godine, odnosno najkasnije dostavljanjem rješenja broj 24.040/333-114-80-3/19 od 16.9.2019. godine kojim je naloženo ŠG J.P. da otkloni nepravilnosti koje su utvrđene u kontroli u odjelu 34 (*panjeve bespravne sječe obilježi žigom ŠK i evidentira u obrascu ZAŠ-1*), broj protokola tuženog 3601/19 od 17.9.2019. godine.

Tuženi tokom postupka nije tvrdio ni dokazivao da mu nije dostavljena napred navedena dokumentacija.

Navodi u odgovoru na reviziju da tuženi sve do 21.1.2020. godine, kada mu je od nadležnog organa dostavljen prekršajni nalog protiv tužioca, „nije mogao znati“ da je tužilac saglasan sa utvrđenim činjeničnim stanjem od strane Inspekcije i da je prihvatio prekršajnu odgovornost, nemaju uticaja na momenat početka toka subjektivnog zastarnog roka od 3 mjeseca.

Saglasno odredbi člana 12 stav 3 ZPP, sud je vezan samo za pravosnažnu presudu krivičnog suda kojom se optuženi oglašava krivim, dakle ne i za odluku prekršajnog suda bez obzira da li je njome prijavljeno lice oslobođeno ili oglašeno krivim.

Odluka o prekršajnom nalogu za kog tužilac nije tražio sudsko odlučivanje, nije uslov za pokretanje disciplinskog postupka protiv tužioca za povredu radne obaveze.

Saznanje tuženog za propuste tužioca koji predstavljaju činjenični osnov za njegovu disciplinsku odgovornost, veže se za momenat dostavljanja zapisnika o inspekcijskoj kontroli temeljem koje je i tužiocu i tuženom izdat prekršajni nalog, ali i za dostavljanje rješenja od 16.9.2019. godine broj 24.040/333-114-80-3/19 kojim je naloženo ŠG J.P. da otkloni nepravilnosti koje su utvrđene u kontroli u odjelu 34 (*panjeve bespravne sječe obilježi žigom ŠK i evidentira u obrascu ZAŠ-1*), jer se u obrazloženju tog rješenja nadležni organ poziva upravo na zapisnik o izvršenoj vanrednoj inspekcijskoj kontroli broj 24.040/333-114-80-1/19 od 10.9.2019. godine.

Prijava protiv tužioca za povrede radne obaveze iz *tačke 4* proširena je dopunom prijave na disciplinskom ročištu održanom 23.1.2020. godine.

Očigledno je da je od dana saznanja do dana prijave (23.1.2020. godine) protekao subjektivni rok od 3 mjeseca (tačnije više od 4 mjeseca).

Odredba kojom je propisana zastarjelost vođenja disciplinskog postupka (član 184 stav 1 ZR i člana 53 stav 1 Pravilnika) je materijalno pravnog karaktera. Iz tog razloga nema mjesta za primjenu odredbe člana 195 stav 2 ZR, jer je ona vezana samo za situaciju kada se radi o povredama procesnopravnog karaktera.

Kada su utvrđeni uslovi za primjenu subjektivnog roka za računanje zastare, što jeste situacija u konkretnom slučaju, tada nema mjesta primjeni objektivnog roka.

Tužilac ne potražuje naknadu troškova postupka na ime sastava revizije.

Temeljem odredbe člana 250 stav 1 ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić